

UDC 902.2:737.1(38)
DOI 10.24919/2519-058x.13.190763

Mariusz MIELCZAREK

PhD hab. (History), Professor, Professor at the Institute of Archaeology and Ethnology, Polish Academy of Sciences, Head of Łódź Department, 92-440 Łódź, Poland (mielmar@umk.pl)

ORCID: 0000-0002-2476-270X

Vasyl ORLYK

PhD hab. (History), Professor, Head of Department of Social Sciences, Informational and Archival Affairs at Central Ukrainian National Technical University, 8 Prospekt Universytetskyi, Kropyvnytskyi, Ukraine, postal code 25006 (v.m.orlik@gmail.com)

ORCID: 0000-0002-7947-9557

Researcher ID: C-1025-2019 <http://www.researcherid.com/rid/C-1025-2019>

Мариуш МЕЛЬЧАРЕК

доктор габілітований, професор, професор Інституту археології та етнології Польської академії наук, голова відділення у Лодзі, 92-440, Лодзь, Польща (mielmar@umk.pl)

Василь ОРЛИК

доктор історичних наук, професор, завідувач кафедри суспільних наук, інформаційної та архівної справи Центральноукраїнського національного технічного університету, пр. Університетський, 8, Кропивницький, Україна, індекс 25006 (mielmar@umk.pl)

Бібліографічний опис статті: Mielczarek, M., & Orlyk, V. (2019). New find of Olbian coins. Tarashcha district, Kyiv region, Ukraine. *Skhidnoievropeiskyi Istorychnyi Visnyk [East European Historical Bulletin]*, 13, 33–39. doi: 10.24919/2519-058x.13.190763

**NEW FIND OF OLBIAN COINS.
TARASHCHA DISTRICT, KYIV REGION, UKRAINE**

Abstract. *The aim of the study* is presentation of a new hoard of ancient coins discovered in the Ukraine. In the Summer of 2019 fifteen bronze coins of Olbia (Greek polis in the North West Black Sea region) were found in the Kyiv region. **Research methodology** – principles of science, historicism, objectivity, methods of analysis, classification, generalization, historical-genetic and historical-typological. **Scientific novelty.** All coins are of “Borysthenes” type (head of river god Borysthenes / Scythian axe, bow in case, OABIO). An assemblage has been described by the founder as found in the ground between village Lukyanivka and the town Tarashcha (Kyiv region), near the highway P 04. The coins are dated to the end of fourth and the middle of the third century BC. The assemblage is one of interesting finds of Olbian coins on the way from the North Pontic Region to the West. The hoard from Lukyanivka is one of finds registered very far outside of Greek states of the northern coast of Black Sea. The cognitive value of the hoard lies above all in the region of its finding. The find from Lukyanivka is an important find as in recent years Olbian bronze coins as well as Bosphoran coins were found on Celtic settlements in Poland (Upper Silesia; other coin finds were registered in Central Poland) and Czech Republic (Celtic oppidum at Némčice, Moravia; a very rich assemblage of Greek and Roman coins). The find from Lukyanivka is a new important element in the discussion on inflow of Olbian coins to the West. The Lukyanivka hoard consists of 15 bronze coins with the

head of river god Borysthenes, one of the most popular coins of Olbia. According to data obtained from the founder, the coins were found together in 'one place' but at 'different depth'. In the founder's opinion the value of the information on the find can't be negated. Following to the chronology of "Borysthenes" coins proposed by P. O. Karyshkovskii coins found not far from Lukyanivka should be dated from the late fourth century BC to the ca. 250 BC. The most coins are dated to 290 – 250 BC. The structure of the Lukyanivka hoard should be treated as 'typical' for hoards of Olbian coins. **The Conclusions.** The find from Lukyanivka confirms that in the third century BC the most popular Olbian pieces of "Borysthenes" type penetrated the area of the Central Ukraine, precisely Middle Ros river region, in significant quantity. The "assemblage" is important find as the majority of Olbian and Bosphoran coins in Central Europe – find from Germany is doubt all are single finds. The coins described in the article fills "a gap" between finds from Dnieper and Dniester rivers and Central European finds. The find is located inside the "tongue-shaped" area of finds from the North Pntic region). The "tongue-shaped" area dominated by single finds. The area of Olbian and Bosphoran coin-finds indicates that the appearance of coins minted by Pontic Greek poleis in Central Europe may be connected with activity of people of Scythian culture. This is extremely important as we have in mind a unique find of Greek amphora from the Scythian settlement located in the south-eastern Poland.

Key words: Black Sea region, Olbia, coin find.

НОВА ЗНАХІДКА ОЛЬВІЙСЬКИХ МОНЕТ. ТАРАЦАНСЬКИЙ РАЙОН, КИЇВСЬКА ОБЛАСТЬ, УКРАЇНА

Анотація. Мета статті – проаналізувати монетний комплекс, виявлений літом 2019 р. між с. Лук'янівкою (Таращанського району Київської області) та м. Таращею, поблизу автошляху Р 04, до складу якого входило 15 античних мідних (бронзових) монет грецької колонії у Північно-Західному Причорномор'ї – Ольвії. **Методологія дослідження** – принципи науковості, історизму, об'єктивності, методи аналізу, класифікації, узагальнення, історико-генетичний та історико-типологічний. **Наукова новизна.** Поблизу с. Лук'янівки археологами було відкрито декілька поселень, які належать до різних періодів скіфського часу. Знахідка комплексу монет давньогрецької колонії Ольвії в цьому регіоні є цілком закономірною, враховуючи добре розвинені торгові зв'язки Скіфії із античним Причорномор'ям. Досліджені у статті монети мають відомі дослідникам диференти, вони карбувалися в період кінця IV – першої половини III ст. до н.е. і належать до шести груп ольвійських оболов. У цьому грошовому комплексі відсутні «борисфени» першої та сьомої груп. Друга група репрезентована 1 монетою з диферентом №20, третя – 1 монетою з диферентом №22, четверта – 4 монетами з диферентами №№ 34, 36, 37, 40, п'ята – 1 монетою з диферентом № 54, шоста – 1 монетою з диферентом № 69, восьма – 6 монетами з диферентами №№ 82 (можливо, 83?), 84, 90, 91, 92, 93. Одну монету ми не змогли чітко класифікувати через майже повну відсутність виразних елементів диференту, які б дозволили його ідентифікувати. Проте метрологічні характеристики цієї монети, зокрема вага і розмір, дозволяють віднести її до останньої групи «борисфенів» за класифікацією П. Каршиковського. Отже, наймолодша монета представлена «борисфеном» з диферентом №93, а період її карбування хронологічно відповідає 260 – 250 рр. до н.е. Зважаючи на даний факт, тезаврацію скарбу, на нашу думку, слід відносити до другої половини III ст. до н.е. Це дозволяє припустити, що в другій половині III ст. до н.е. поблизу околиць сучасного с. Лук'янівки Таращанського району Київської області проживало населення, яке мало зв'язки з грецькою колонією Ольвією, а ольвійські монети були добре відомі в басейні Середньої Росії, їх використовували не лише в торговельних операціях, а й як засіб накопичення. **Висновки.** Знахідка поблизу околиць сучасного с. Лук'янівки Таращанського району Київської області підтверджує, що в III ст. до н.е. найбільш популярні ольвійські грошові знаки в значній кількості потрапляли в Середню Наддніпрянщину, зокрема в район Середньої Росії. Когнітивна цінність даного скарбу полягає, перш за все, в локалізації знахідки. В останні роки ольвійські бронзові монети, до речі, як і боспорські, трапляються у знахідках на кельтських поселеннях у Польщі (Верхня Сілезія і Центральна Польща, де зафіксовано знахідки монет) та Чехії (кельтський оппідум у Немчицях, Моравія). Описаний у статті монетний комплекс заповнює «лакуну» між монетними знахідками із Нижнього Подніпров'я та Нижнього Подністрів'я і знахідками з Центральної Європи. Поява в Центральній Європі монет, карбованих у Північному Причорномор'ї грецькими полісами, може бути пов'язана з діяльністю представників скіфської культури. Саме на скіфському поселенні, розташованому на Південному Заході Польщі, була зроблена унікальна для регіону знахідка – грецька амфора.

Ключові слова: Причорномор'я, Ольвія, монетні знахідки.

The Problem Statement and Analysis of Recent Researchers. Finds of an Olbian ‘Borysthenes’ at the Celtic settlement at Nowa Cerekwia, Upper Silesia, Poland (Bednarek & Molenda, 2011) – the settlement existed from the middle of the third century to the middle of the second century BC (Czerska, 1964, pp. 24–231) and of Bosporan bronze coin at the Celtic oppidum at Nĕmčice (Moravia, Czech Republic), recognized as an important local Celtic trade center (Kolníková, 2012), have changed character of discussion on the penetration of coins minted in Olbia very far from ancient Greek states of the northern coast of the Pontus Euxinus (cf. Mielczarek, 1989, pp. 65–66 and catalogue; Mielczarek, 2008, p. 12). Each new find of Olbian coins (in Central Europe were found only bronze pieces of “Borysthenes” type – Mielczarek, 1989) or Bosporan coins (for instance Beidin & Myzgin, 2010; Myzgin & Beidin, 2012; Bodzek & Madyda-Legutko, 2018; Myzhin, Stepanenko & Sytiy, 2018) is a significant ‘element’ in the discussion on the “trade route from Black Sea to the Baltic sea”, using terminology popular especially in the nineteenth century studies (Sadowski, 1876; Mielczarek, 2017; see also Mielczarek, 2011).

Coins of Olbia found in the Central Europe are published (Mielczarek, 1989; Mielczarek, 2008; Shestopal, 2007), including finds on Scythian settlements in the forest-steppe zone (Skory & Zimovets, 2014, p. 145).

The list of Olbian coins found far from the *polis* can be supplement by the assemblage found accidentally in 2019. Detail evidence on time and place of finding are not complete (see Kotsur, 2016a; Kotsur, 2016b; Kotsur, 2017; Orlyk, 2013).

The Statement of the Basic Material. According to the founder, the assemblage, described as a hoard, was found in June of 2019, in the forest near Lukyanivka village (Tarashcha

Fig. 1

district, Ukraine), near the highway P 04 not far of Tarashcha, Kyiv region (Fig. 1). The assemblage consists of 15 bronze Olbian coins. The coins were found together in “one place” but at “different depth” – there is no information on a vessel (no data on pottery, potsherds) or other coin packaging (“different depth” – textile?). Coins are still in hands of respondent.

Discussing the reliability of information on the find, it should be noted that, several Scythian settlements of different periods are registered near Lukyanivka village (Romanyuk, 2003, p.109).

In effect the value of the information on the find can't be negated. The data on the find are worthy of note as a significant quantity of finds escapes the notice of archaeologists and numismatists.

Fifteen “Borysthenes” coins found in June of 2019 near Lukyanivka village should be attributed to six groups of Olbian coins of this type, after P. O. Karyshkovskii (2003). The time for depositing the coins should be placed the second half of the third century BC.

Fig. 2.
Coins found in June 2019 near Lukyanivka village

Table 1

List of coins found near Lukyanivka village

Description	Chronology	Wt (g)	Diam. (mm)	Die axis
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram № 20 (Fig. 2, 1)	End of IV B.C. [Karyshkovsky 2003: 174] 320-310 B.C. [Frolova & Abramzon 2005: 88-89, 779-797]. 310-280 B.C. [Anokhyn 2011: 60, 312].	8.37	23	11
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram № 22 (Fig. 2, 2)	End of IV B.C. [Karyshkovsky 2003: 174] 310-300 B.C. [Frolova & Abramzon 2005: 90-91, 821-826]. 310-280 B.C. [Anokhyn 2011: 60, 314].	8.00	23	9
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram № 34 (Fig. 2, 3)	290-250 B.C. [Karyshkovsky 2003: 174] 300-275 B.C. [Frolova & Abramzon 2005: 95, 894-896]. 310-280 B.C. [Anokhyn 2011: 62, 327].	7.15	22	11
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram № 36 (Fig. 2, 4)	290-250 B.C. [Karyshkovsky 2003: 174] 300-275 B.C. [Frolova & Abramzon 2005: 94-95, 887-891]. 310-280 B.C. [Anokhyn 2011: 62, 325].	7.88	22	11
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram № 37 (Fig. 2, 5)	290-250 B.C. [Karyshkovsky 2003: 174] 300-275 B.C. [Frolova & Abramzon 2005: 96, 905-910]. 310-280 B.C. [Anokhyn 2011: 62, 329].	7.43	22	5
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram № 54 (Fig. 2, 6)	290-250 B.C. [Karyshkovsky 2003: 174] 300-275 B.C. [Frolova & Abramzon 2005: 100, 968-973]. 310-280 B.C. [Anokhyn 2011: 64, 343].	6.47	21	12
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram № 69 (Fig. 2, 7)	290-250 B.C. [Karyshkovsky 2003: 174] 275-260 B.C. [Frolova & Abramzon 2005: 106, 1066-1070]. 310-280 B.C. [Anokhyn 2011: 66, 360].	7,07	22	11
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram № 82 (83?) (Fig. 2, 8)	290-250 B.C. [Karyshkovsky 2003: 174] 260-250 B.C. [Frolova & Abramzon 2005: 110, 1117-1124]. 310-280 B.C. [Anokhyn 2011: 68, 373].	4,84	19	2
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram № 84 (Fig. 2, 9)	290-250 B.C. [Karyshkovsky 2003: 174] 260-250 B.C. [Frolova & Abramzon 2005: 111, 1126-1140]. 310-280 B.C. [Anokhyn 2011: 68, 375].	6,26	20	6
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram № 90 (Fig. 2, 10)	290-250 B.C. [Karyshkovsky 2003: 174] 260-250 B.C. [Frolova & Abramzon 2005: 113-114, 1177-1192]. 310-280 B.C. [Anokhyn 2011: 70, 383].	6,58	20	5
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram № 91 (Fig. 2, 11)	290-250 B.C. [Karyshkovsky 2003: 174] 260-250 B.C. [Frolova & Abramzon 2005: 114-115, 1193-1206]. 310-280 B.C. [Anokhyn 2011: 70, 384].	5,13	19	6
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram № 92 (Fig. 2, 12)	290-250 B.C. [Karyshkovsky 2003: 174] 260-250 B.C. [Frolova & Abramzon 2005: 115, 1207-1221]. 310-280 B.C. [Anokhyn 2011: 70, 386].	4,57	18	3
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram № 93 (Fig. 2, 13)	290-250 B.C. [Karyshkovsky 2003: 174] 260-250 B.C. [Frolova & Abramzon 2005: 116, 1222-1251]. 310-280 B.C. [Anokhyn 2011: 70, 385].	4,44	19	7
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram 40 (Fig. 2, 14)		5,95	21×18	12
Obv. head of Borysthene left. Rev. OABIO, axe, scepter, bowcase, monogram; the coin belongs to the latest group of "borysthene". (Fig. 2, 15)		4,96	19	2

The Conclusions. The find from Lukyanivka confirms that in the third century BC the most popular Olbian pieces of “Borysthenes” type penetrated the area of the Central Ukraine, precisely Middle Ros river region, in significant quantity. The “assemblage” is important find as the majority of Olbian and Bosporan coins in Central Europe – find from Germany (Mielczarek, 2003, p. 21) is doubt all are single finds (Mielczarek, 2008, p. 11). The coins described in the article fills “a gap” between finds from Dnieper and Dniester rivers and Central European finds. The find is located inside the “tongue-shaped” area of finds from the North Pontic region (Mielczarek, 1989, pp. 65–66 and Map 7; Mielczarek, 2008, p. 21). The “tongue-shaped” area dominated by single finds. The area of Olbian and Bosporan coin-finds indicates that the appearance of coins minted by Pontic Greek *poleis* in Central Europe may be connected with activity of people of Scythian culture (Domański, 1999; Boltryk, 2009; Koško & Klochko, 2009). This is extremely important as we have in mind a unique find of Greek amphora from the Scythian settlement located in the south-eastern Poland.

Acknowledgments. The authors are grateful to the respondent who on condition of anonymity has sent detailed evidence on the coin find.

Funding. The authors have not received a financial support for studies as well as for publication of the article.

BIBLIOGRAPHY

- Anokhin, V. A.** (2011). *Antichnyye monety Severnogo Prichernomor'ya: Katalog [Antique coins of the Northern Black Sea coastal region: Catalogue]*. Kyiv: Stilos. 328 p. [in Russian]
- Bednarek, M. & Molenda, G.** (2011). Olbijska moneta typu “Borysthenoi” znaleziona na stanowisku nr 4 w miejscowości Nowa Cerekwia, gm. Kietrz. [Olbian “Borysthenoi” coin found at stand no. 4 in Nowa Cerekwia, gm. Kietrz]. *Opolski Informator Konserwatorski*, 121–126 [in Polish]
- Beidin, G. V. & Myzgin, K. V.** (2010). Nakhodki bosporskikh monet v areale chernyakhovskoi kul'tury [Finds of Bosporus coins in the area of Chernyakhov's kul'tury]. *Germaniya-Sarmatiya II* (pp.135–145). Kaliningrad-Kursk. [in Russian]
- Bodzek, J. & Madyda-Legutko, R.** (2018). Coins of the rulers of Cimmerian Bosporus found in Poland, *Notae Numismaticae / Zapiski Numizmatyczne*, 14. 53–92.[in English]
- Boltryk, Y.** (2009). Pontic trade routes – Baltic sea area as a map of Scythian expansion. In: Koško A., Klochko V.I. (eds.), *Routes between the Seas: Baltic-Bug-Boh-Pont from the 3rd to the Middle of the 1st Millenium BC, Baltic-Pontic Studies 14* (pp. 402–414). Poznań. [in English]
- Czerska, B.** (1964). Sprawozdanie z badań osady celtyckiej w Nowej Cerekwi, pow. Głubczyce, w 1962 r. [Report on the study of the Celtic settlement in Nowa Cerekwia, Głubczyce, in 1962]. *Sprawozdania Archeologiczne*, 16, 124–131. [in Polish]
- Domański, G.** (1999). Szlak czarnomorski [Black Sea trail]. In: J. Andrzejowski (ed.), *COMHLAN. Studia z archeologii okresu przedrzymskiego i rzymskiego w Europie środkowej dedykowane Teresie Dąbrowskiej w 65. Rocznice urodzi* (pp. 179–188). Warszawa. [in Polish]
- Frolova, N. A. & Abramzon, M. G.** (2005). *Monety Ol'vii v sobranii Gosudarstvennogo Istoricheskogo muzeja [Coins of Olbia in the collection of the State Historical Museum]*. Moskva. 360 p. [in Russian]
- Karyshkovsky, P. O.** (2003). *Monetnoye delo i denezhnoye obrashcheniye Ol'vii. VI v. do n.e. – IV v. n.e. [Monetary business and monetary circulation of Olbia. VI century BC. – IV century AD]*. Odessa. 697 p. [in Russian]
- Kolnikova, E.** (2012). *Němčice, ein Macht-, Industrie- und Handelszentrum der Latènezeit in Mähren und iedlungen am ihren Rande. Kommentierter Fundkatalog [Němčice, a center of power, industry and trade of the Latène period in Moravia and settlements on the edge. Annotated find catalog]*. Münzen, Brno. 194 p. [in German]
- Koško, A. & Klochko, V. I.** (2009). Transit routes between the Baltic and Black seas: early development stages – from the 3rd to the middle of the 1st Millenium BC. An outline of research project. In Koško A., Klochko V.I. (eds.) *Routes between the Seas: Baltic-Bug-Boh-Pont from the 3rd to the Middle of the 1st Millenium BC, Baltic-Pontic Studies 14* (pp. 9–18). Poznań. [in English]

Kotsur, V. P. (2016a). Shchodo problemy vykorystannya materialiv «chornoyi» arkhologii v naukovykh doslidzhennyakh z numizmatyky. [Concerning the Problem of the Use of Black Archeology Materials in Numismatics Research]. *Aktual'ni problemy numizmatyky u systemi spetsial'nykh haluzey istorichnoyi nauky*, 11–14. [in Ukrainian]

Kotsur, V. (2016b). Methodological issues of modern numismatic research: materials of “black” archaeology and scientific research. *Forum Numizmatyczne: Peniadz i mennice, (1)*, 7–9. [in English]

Kotsur, V. (2017). Istoriohafiya ukrayins'koho skarboznavstva. [Historiography of the Ukrainian treasureology]. *The Ukrainian Numismatic Annual, (1)*, 15–32. [https://doi: 10.5281/zenodo.1291720](https://doi.org/10.5281/zenodo.1291720) [in Ukrainian]

Mielczarek, M. (1989). *Ancient Greek coins found in Central, Eastern and Northern Europe*. Wrocław-Warszawa-Kraków-Gdańsk-Łódź, Ossolineum. 205 p. [in English]

Mielczarek, M. (2008). On Greek coin finds from the Central European Barbaricum. *Roman Coins outside the Empire. Ways and Phases, Contexts and Functions. Proceedings of the ESF/SCH Exploratory Workshop Radziwill Palace, Nieborów (Poland) 3-6 September 2005* (pp. 11–34). Wetteren, Moneta. [in English]

Mielczarek, M. (2011). Polnische Forschungen zur Archäologie und antiken Numismatik der nördlichen Schwarzmeerküste: Ein historischer Überblick, In Das Silberne Pferd [Polish research on archeology and ancient numismatics on the northern Black Sea coast: a historical overview, In Das Silberne Pferd]. *Archäologische Schätze zwischen Schwarzem Meer und Kaukasus*, Berlin. 51–74 [in German].

Mielczarek, M. (2017). “... wie ein Schuss vom Dnister bis an das alte Preußen...”. Jan Konrad Graf von Załuskis Hinweise für Jan Nepomucen Sadowski auf der “Suche” nach den Handelsstraßen der Griechen und Römer bis an die Gestade des Baltischen Meeres [“... like a shot from the Dniester to old Prussia...”. Jan Konrad Graf von Załuskis hints for Jan Nepomucen Sadowski on the “search” for the trading routes of the Greeks and Romans to the shores of the Baltic Sea]. In: Andrzejowski J., von Carnap-Bornheim C., Cieśliński A, Kontny B. (eds.), *Orbis Barbarorum, Studia ad archaeologiam Germanorum et Baltorum temporibus imperii romani pertinentia Adalberto Nowakowski dedicata* [Monumenta Archaeologica Barbarica, seria gemina VI], (pp. 645–652). Warszawa-Schleswig. [in German]

Myzgin, K. & Beidin G. (2012). Finds of Bosphoran coins in the territory of the East-European Barbaricum, *Notae Numismaticae / Zapiski Numizmatyczne, 7*, 57–91. [in English]

Myzhin, K., Stepanenko, S., & Sytyi, Yu. (2019). Pro znakhidku pantikapeys'koho obolu na rann'oseredn'ovichnomu Shestovyts'komu horodyshchi. [On the finding of the Pantikapaion obol on the Early Medieval Hillfort of Shestovytsya]. *The Ukrainian Numismatic Annual, (2)*, 15–26. <https://doi.org/10.31470/2616-6275-2018-2-15-26> [in Ukrainian]

Orlyk, V. M. (2013). Informatsiyni potentsial WEB-resursiv u numizmatychnykh doslidzhenniakh (na prykladi monet derzhav Khrestonostsiv). [The information potential of the WEB-resources in numismatic studies (on example of Crusader States coins)]. *Arkhivoznavchi ta dzhereloznavchi haluzi znan: problemy vzaïemodii na suchasnomu etapi*, 129–133 [in Ukrainian].

Romanyuk, V. V. (2003). Kompleks znakhidok chernyakhivs'koyi kul'tury z poselennya bilya s. Luk'yanivka [The complex of finds from the settlement of Chernigov culture near the Lukyanovka villag]. *Archaeology, 1*, 109–112. [in Ukrainian]

Sadowski, J. N. (1876). Drogi handlowe greckie i rzymskie przez porzeczka Odry, Wisły, Dniepru i Niemna do wybrzeży morza Bałtyckiego [Greek and Roman trade routes through the Odra, Vistula, Dnieper and Nemunas basins to the shores of the Baltic Sea]. *Rzecz czytana na posiedzeniu Komisji archeologicznej, Pamiętnik Akademii Umiejętności w Krakowie. Wydział: Filologiczny i Historyczno-Filozoficzny, III*, 1–88. [in Polish]

Shestopal, A. V. (2007). *Skarby Cherkashchyny [Treasures Cherkasy region]*. Cherkasy: Vyd. Androshchuk P.S., 120 p. [in Ukrainian]

Skoryy, S. & Zimovets, R. (2014). K probleme tovarno-denezhnykh otnosheniy u naseleniya Vostochnoyevropeyskoy Lesostepi v skifskuyu epokhu [On the problem of commodity-money relations among the population of the East European Forest-Steppe in the Scythian era]. *Naukovi zapysky Kirovohrads'koho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Seriya: Istorychni nauky, 21*, 141–156. [in Russian]

*The article was received on August 29, 2019.
Article recommended for publishing 06/11/2019.*